

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

**PAŽYMA
DĖL KAIMYNINIŲ VALSTYBIŲ LIETUVIŲ BENDRUOMENIŲ POREIKIŲ RĖMIMO**

2019-06-18 Nr. NV-1717

Vilnius

Rengėja: Užsienio reikalų ministerija.

Tikslas: priimti sprendimus dėl kaimyninių valstybių (Baltarusijoje, Lenkijoje ir Kaliningrado srityje (Rusija) (toliau – kaimyninės valstybės) lietuvių bendruomenių poreikių, susijusių su tautinės tapatybės išsaugojimu ir ryšių su Lietuva vystymu, rėmimo.

Dabartinė situacija: Vyriausybės kanceliarijoje vykusiuose tarpinstituciniuose pasitarimuose dėl lituanistinio švietimo ir kultūros padėties kaimyninių valstybių lietuvių bendruomenėse nustatytas poreikis spręsti Suvalkų kultūros ir švietimo centro patalpų nuomos (arba įsigijimo), vaikų darželio Suvalkuose įsteigimo, Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos (toliau – LRT) televizijos laidų pasiekiamumo klausimus, sukurti paskatų sistemą mokytojams, vykstantiems dirbti į šias bendruomenes, stiprinti paramą lietuviškoms mokykloms, stiprinti Lietuvos tradicinės kultūros puoselėjimo iniciatyvų rėmimą, ir iki 2019 m. gruodžio 31 d. perduoti Kultūros ministerijai kultūros ir meno specialistų darbo organizavimo užsienio lietuvių organizacijose funkciją kartu su jai įgyvendinti skiriamu finansavimu (šiuo metu funkciją atlieka Užsienio reikalų ministerija).

Užsienio reikalų ministerija, įvertinusi pasitarimuose aptartą problematiką ir kaimyninių valstybių lietuvių bendruomenių poreikius, pateikė Vyriausybei „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – kūrimo 2011–2019 metų programos (toliau – Globalios Lietuvos programa) įgyvendinimo tarpinstitucinio veiklos plano 2019–2021 metams (toliau – TVP 2019–2021 m.) pakeitimo projektą.

2019 m. birželio 7 d. Vyriausybės kanceliarijoje vykusiame tarpinstituciniame pasitarime **svarstytos galimybės transliuoti LRT televizijos laidas Lenkijos šiaurės rytų regione.** LRT ir AB Lietuvos radijo ir televizijos centras atstovai pristatė autorių ir gretutinių teisių, kurių reikia LRT televizijos programoms Lenkijos šiaurės rytų regione transliuoti, įsigijimo kaštus, LRT televizijos programų signalui Lietuvos teritorijoje sustiprinti reikalingų siųstuvų įrengimą ir galimus transliacijų trukdžius Lietuvos teritorijoje.

Pritarta išvadoms, kad abu pristatyti transliacijų variantai dėl su jais susijusių neišspręstų techninių problemų ir didelių įgyvendinimo kaštų šiuo metu nėra pritaikomi, ir nutarta pasiūlyti LRT suderinti su Lenkijos Emitel SA galimybes transliuoti „LRT Lituanica“ programą antžeminiu skaitmeniniu būdu.

Esmė: Vyriausybės pasitarimo sprendimo projektu Užsienio reikalų ministerija siūlo:

- Pritarti nuostatai, kad tikslinga papildomą dėmesį skirti kaimyninių valstybių lietuvių bendruomenių poreikiams ir pavesti Užsienio reikalų ministerijai papildyti pateiktomis rėmimo priemonėmis TVP 2019–2021 m. projektą bei pateikti jį svarstyti Vyriausybei.
- Pavesti Finansų ministerijai atsižvelgti į reikiamus papildomus finansinius išteklius, rengiant Lietuvos Respublikos 2020 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą.
- Iki 2019 m. gruodžio 31 d. perduoti Kultūros ministerijai kultūros ir meno specialistų darbo organizavimo užsienio lietuvių organizacijose funkciją kartu su jai įgyvendinti skiriamu finansavimu (šiuo metu šią funkciją atlieka Užsienio reikalų ministerija)

- Pavesti Užsienio reikalų ministerijai, gavus iš LRT informaciją dėl programos „LRT Lituanica“ transliavimo Lenkijos šiaurės rytų regione galimybės, teikti sprendimo projektą dėl papildomos priemonės įtraukimo į TVP 2019–2021 m.

Protokolinio nutarimo priede išdėstytos priemonės su papildomo finansavimo poreikiu (2020 m. – 1 244 tūkst. Eur, 2021 m. – 1 264 tūkst. Eur):

- **Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos** (toliau – ŠMSM) priemonė „Skatinti ir remti lituanistinį švietimą kaimyninėse valstybėse (Baltarusijoje, Lenkijoje ir Kaliningrado srityje (Rusijoje)“. Iš viso papildomų lėšų poreikis **2020 ir 2021 m. – po 1 175 tūkst. Eur:**
 - didinti atlyginimus 59 lituanistinį švietimą vykdančioms mokytojomis 1,5 karto; šiuo metu vidutinis atlyginimas neto 684 Eur, po padidinimo vidutiniškai sieks 1 020 Eur (lėšų poreikis darbo užmokesčiui didinti sudarytų po 850 tūkst. Eur per metus). Pažymėtina, kad išvykstantys dėstyti mokytojai turi patys sumokėti socialinio draudimo mokesčius;
 - įsigyti Suvalkų lietuvių švietimo ir kultūros centro statyboms skirtą sklypą arba patalpas (po 180 tūkst. Eur per metus 2020 ir 2021 m. (planuojamas projektavimas / remontas);
 - išlaikyti Suvalkų lietuvių švietimo ir kultūros centre įkurtą vaikų darželį (2019 m. patalpų nuomai ir veiklos pradžia ŠMSM reikalingas lėšas (22 tūkst. Eur) skirs iš turimų 2019 m. asignavimų, papildomas poreikis 2020 ir 2021 m. – po 55 tūkst. Eur per metus);
 - finansuoti lituanistinių mokyklų neformaliojo švietimo projektus (po 90 tūkst. Eur per metus).
- **Kultūros ministerijos, Lietuvos nacionalinio kultūros centro** priemonė „Remti Lietuvos tradicinės kultūros puoselėjimo iniciatyvas užsienyje“. 2020 m. Kultūros ministerija priemonę vykdys iš savo asignavimų, papildomų lėšų poreikis **nuo 2021 m. – po 20 tūkst. Eur** per metus (ekspertų metodinės pagalbos teikimui, Dainų švenčių ir šokių tradicijų palaikymui, Lietuvos kultūros, parengtų kultūros projektų pristatymui užsienyje, kaimyninių šalių lietuvių bendruomenių renginiuose).
- Nuo 2020 m. sausio 1 d. perdavus **Kultūros ministerijai** kultūros ir meno specialistų darbo organizavimo užsienio lietuvių organizacijose ir kultūros įstaigose funkciją, **nuo 2020 m.** šiai funkcijai atlikti Kultūros ministerijai reikėtų **69 tūkst. Eur per metus** (2 kartus didinami specialistų, teikiančių paslaugas kaimyninėse valstybėse, atlyginimai, skiriamos lėšos 3 naujų specialistų kuriamame Suvalkų lietuvių švietimo ir kultūros centre atlyginimams mokėti).
- **Laukiama LRT patikslintos informacijos** apie galimybes su Lenkijos partneriais transliuoti „LRT Lituanica“ televizijos programą antžeminiu skaitmeniniu būdu. Gavus teigiamą atsakymą ir informaciją dėl kaštų, TVP 2019–2021 m. projektas bus papildytas atitinkama LRT priemone.

Atitiktis Vyriausybės programai: Siūlomų priemonių įgyvendinimas atitinka Vyriausybės programos 326 punktą „Pasitelkę Globalios Lietuvos programą ir kitomis priemonėmis išlaikysime ir stiprinsime ryšius su Lietuvos diaspora pasaulyje, remsime lietuviškas organizacijas ir bendruomenes užsienyje, įvairias jų iniciatyvas, kurios padeda puoselėti ir išsaugoti lietuvišką savimone, kalbą ir ryšį su Lietuva“ ir Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 5.3.3 darbo „**Lietuvybės užsienyje ir užsienio lietuvių ryšių su Lietuva stiprinimas**“ įgyvendinimą.

Derinimas: Užsienio reikalų ministerija papildomų priemonių lentelę su suinteresuotomis institucijomis derino darbo tvarka.

Kultūros ministerija svarstytų kultūros ir meno specialistų darbo organizavimo užsienio lietuvių organizacijose funkciją perimti nuo 2021 m. ir **prašo papildomai skirti 25 tūkst. Eur papildomam etatui įsteigti**. Užsienio reikalų ministerijoje nėra atskiro etato šiai funkcijai atlikti – šį darbą atlieka Užsienio lietuvių departamento Ryšių su bendruomenėmis ir informavimo skyriaus vyriausioji specialistė, kuriai mokama priemoka iš sutaupytų darbo užmokesčio fondo lėšų.

Dalykinio vertinimo išvada:

Siūlome patikslinti:

1. Vyriausybės pasitarimo sprendimo pavadinimą, po žodžio „valstybių“ įrašant žodį „lietuvių“ ir išdėstyti jį taip: „Dėl kaimyninių valstybių lietuvių bendruomenių poreikių rėmimo“.
2. Vyriausybės pasitarimo sprendimo projekto 3.4 papunktį ir jį išdėstyti taip: „3.4. Pritarti viešosios įstaigos Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija „LRT Lituanica“ televizijos programos transliavimo antžeminiu skaitmeniniu būdu Lenkijos šiaurės rytų regione priemonei ir pavesti Užsienio reikalų ministerijai papildyti nurodyta priemone „Globalios Lietuvos“ – užsienio lietuvių įsitraukimo į valstybės gyvenimą – tarpinstitucinio veiklos plano 2019–2021 m. projektą, po konsultacijų su Lenkijos institucijomis gavus papildomą LRT informaciją dėl tokio transliavimo galimybių ir su tuo susijusių kaštų“.

Siūlome svarstyti Vyriausybės pasitarime.

Viešojo valdymo grupės patarėja

Diana Varnaitė

Diana Varnaitė, tel. +370(706)63972, el. p. diana.varnaite@lr.lt